

НАУКОВО-ДОСЛІДНА УСТАНОВА
«УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ»

XVI Міжнародна

науково-практична конференція

**«ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЕКОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ПЕРЕТВОРЕННЯ
АЗОТВМІСНИХ СПОЛУК ІММОБІЛІЗОВАНИМ МІКРОБІОЦЕНОЗОМ ПРИ
ОБРОБЦІ СТІЧНИХ ВОД В ЛАБОРАТОРНОМУ БІОРЕАКТОРІ У ПРОТОЧНИХ
УМОВАХ»**

Доповідач:

Катерина ЦИТЛІШВІЛІ

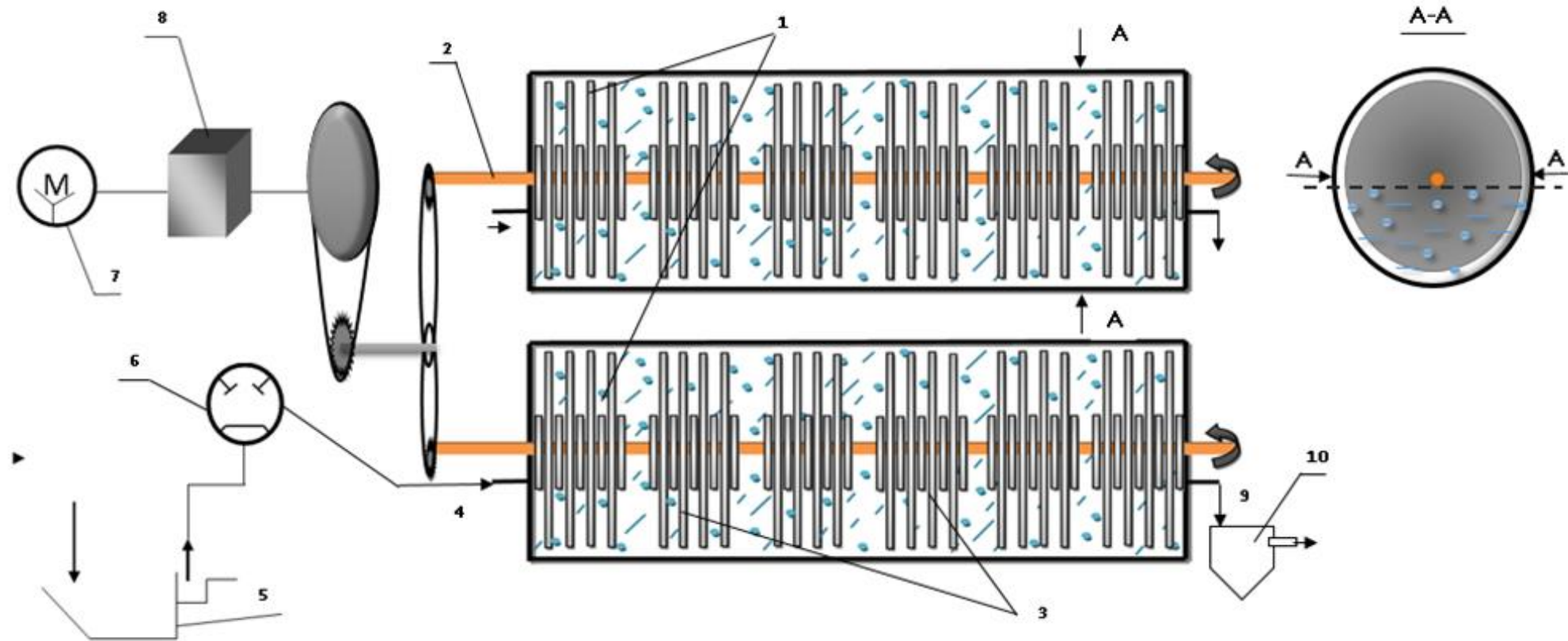

Харків – 2020

Актуальність:

Для забезпечення ефективного функціонування автотрофних азоттрансформуючих бактерій – нітрифікуючих I та II фаз й аномало-бактерій, протягом тривалого часу в дещо нестабільних умовах навколишнього середовища (через мінливість складу стічних вод і навантаження на мікробіоценоз) важливо визначити оптимальні за основними екологічними чинниками умови для життєдіяльності біоценозу. Вибір оптимальних параметрів ускладнюється необхідністю очищення стічних вод і від органічних сполук, і від сполук азоту, а отже створенні найсприятливіших умов для життєдіяльності гетеротрофних і автотрофних бактерій. Проточні умови культивування є вагомим екологічним чинником формування іммобілізованого мікробіоценоза. Ці умови забезпечують стабільність (в певному діапазоні) концентрацій основних органічних та азотвмісних сполук в середовищі та стабільність інших екологічних чинників – рН, солевмісту, концентрації розчинного O_2 тощо (за умови стабільності складу стічних вод, що подаються на очистку).

Принципова технологічна схема біодискової установки та очищення стічних вод від сполук азоту в аеробно/аноксидних умовах 3

Циліндричний корпус (1), в якому розташований вал (2), на валу перпендикулярно закріплені диски (3) з полікарбонату, які чергуються за розмірами, диски містять на поверхні іммобілізований біоценоз, в корпус біореактора через трубопровід (4) з первинного відстійника (5) подається стічна вода насосом-дозатором (6), вал рухається за рахунок низькообертового електродвигуна (7), швидкість обертання дисків на валу регулюється редуктором (8). Після обробки стічної рідини іммобілізованим біоценозом вода подається через трубопровід відведення (9) у вторинний відстійник (10), а далі на скид очищеної води.

Видалення сполук азоту в проточному режимі обробки стічних вод імобілізованим мікробіоценозом

Показники води, очищеної в лабораторному біореакторі імобілізованим мікробіоценозом

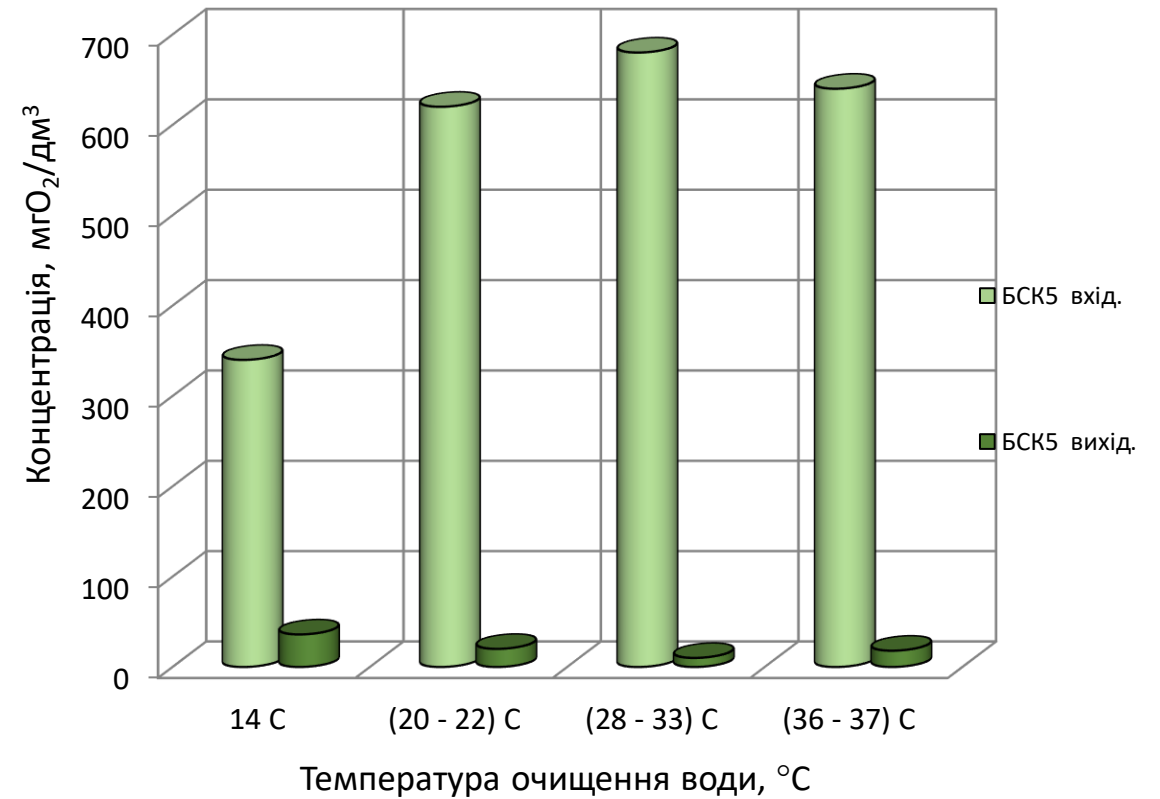
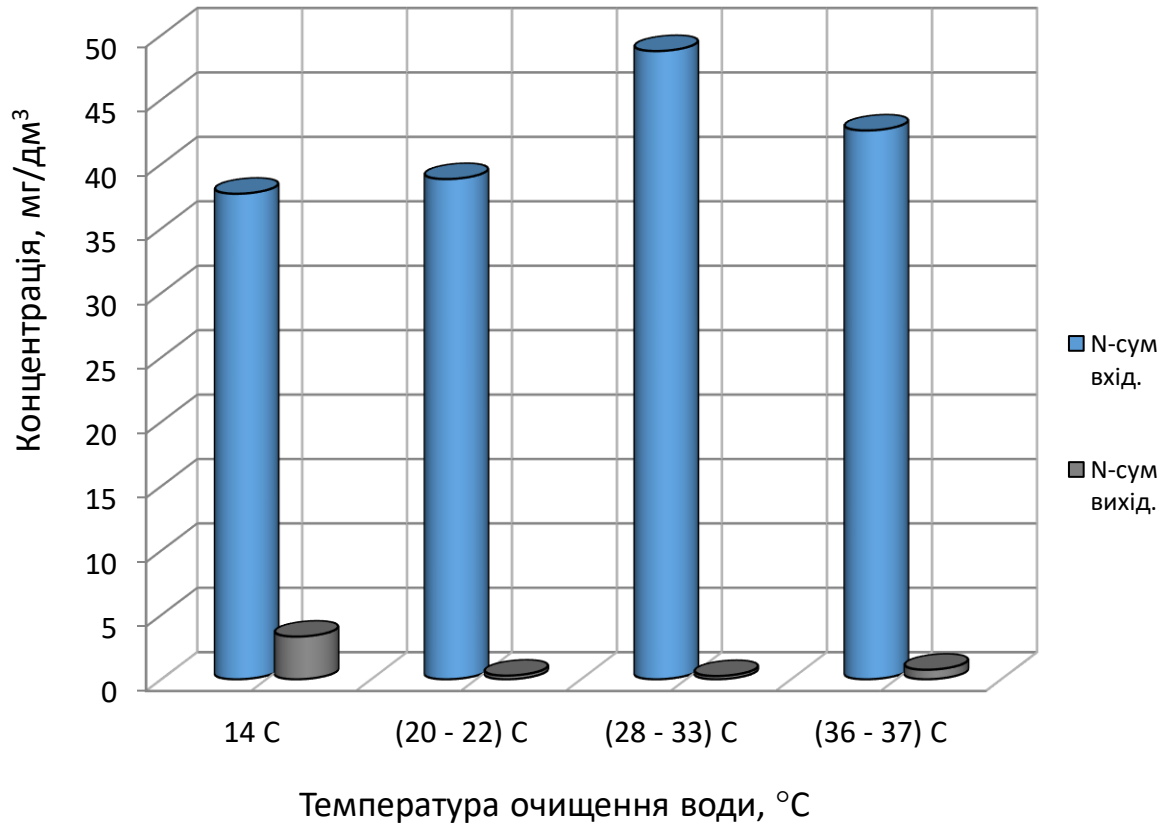
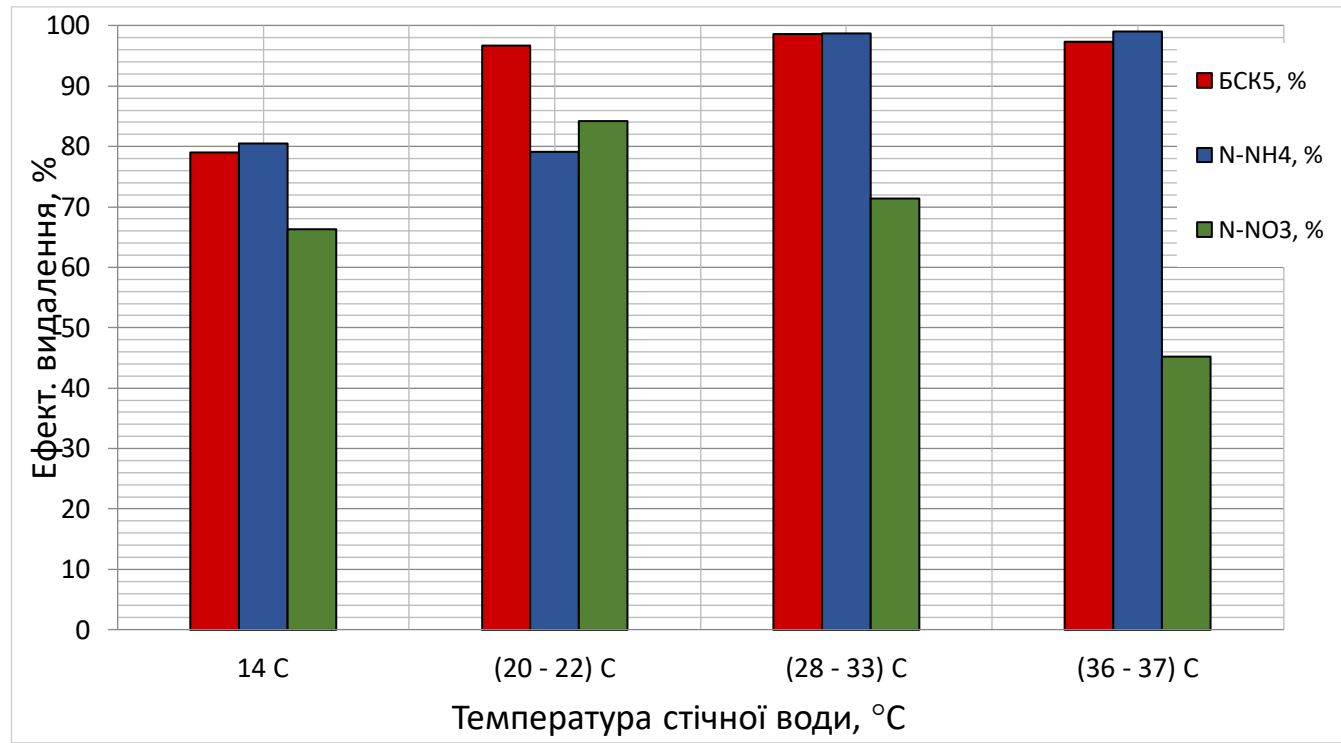
№ досл.	ХСК вхід., мгО/дм ³	ХСК вихід., мгО/дм ³	Ефективність оч. ХСК, %	N-NH ₄ вхід., мг/дм ³	N-NH ₄ вихід., мг/дм ³	Ефективність оч. N-NH ₄ , %	N-NO ₂ вхід., мг/дм ³	N-NO ₂ вихід., мг/дм ³	N-NO ₃ вихід., мг/дм ³	O ₂ , мгО/дм ³
1	823	165	80,0	79,9	52,9	33,8	12,3	8,74	2,96	1,8
2	823	50	94,0	72,8	4,12	94,3	9,48	3,1	10,74	4,2 – 5,7
3	875	<15	94,3	58,2	0,03	99,9	11,6	1,16	0,49	3,4 – 3,85
4	1646	<15	99,0	25,5	7,47	70,7	15,2	1,74	8,83	3,5 – 3,9
5	2000	<15	99,25	33,95	0,15	99,5	9,45	0,6	15	4,2 – 5,7
6	2000	<15	99,25	26,3	0,11	98,9	8,8	0,25	2,2	3,2 – 3,2
7	2940	<15	99,48	38,4	5,3	86,2	12,0	7,63	57,2	3,7 – 3,8
8	5761	83,2	98,6	141,7	5,52	96,1	9,14	3,98	0,95	2,9 – 5,4
9	8230	247	97,0	90,7	27,3	70,8	13,1	8,58	7,25	5,7 – 6,3

1. Кисневий режим

Діапазон концентрації кисню (мг/дм ³)	Вихідні характеристики СВ		Розчинений кисень	ΔN-NH ₄ , мг/дм ³
	ХСК, мгО/дм ³	N-NH ₄ , мг/дм ³		
1 (1-4)	823	79,9	1,8-3,65	27,0
	875	58,2	3,4-3,85	58,1
	1646	25,5	3,5-3,9	18,02
	2000	26,3	3,2-3,3	25,9
	2940	38,4	3,7-3,85	33,1
2 (4-6,4)	823	72,8	4,2-5,73	68,6
	2000	33,95	4,2-5,7	33,8
	5761	141,7	2,9-5,4	136,2
	8230	90,7	5,7-6,34	63,4

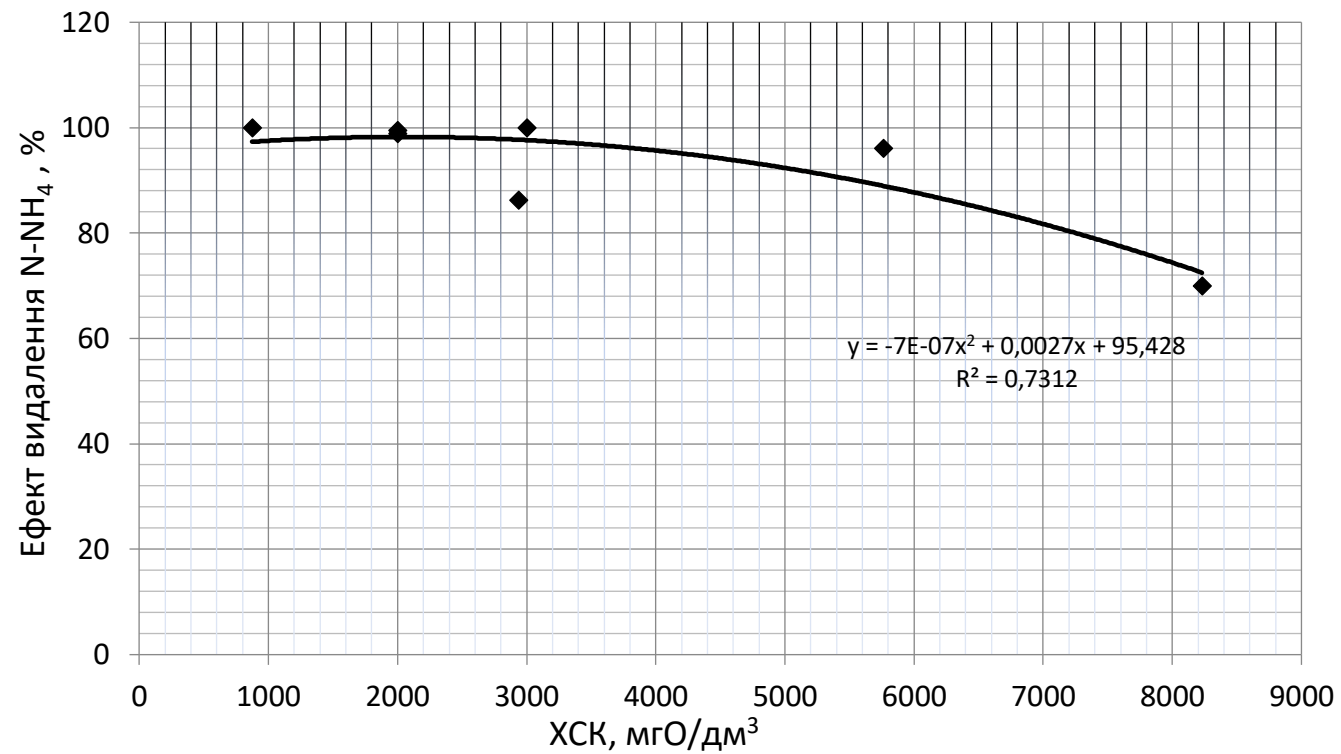
Вплив екологічних чинників на видалення сполук азоту у проточних умовах в присутності органічної речовини

2. Температурний режим (оптимальний 28-32 °C)

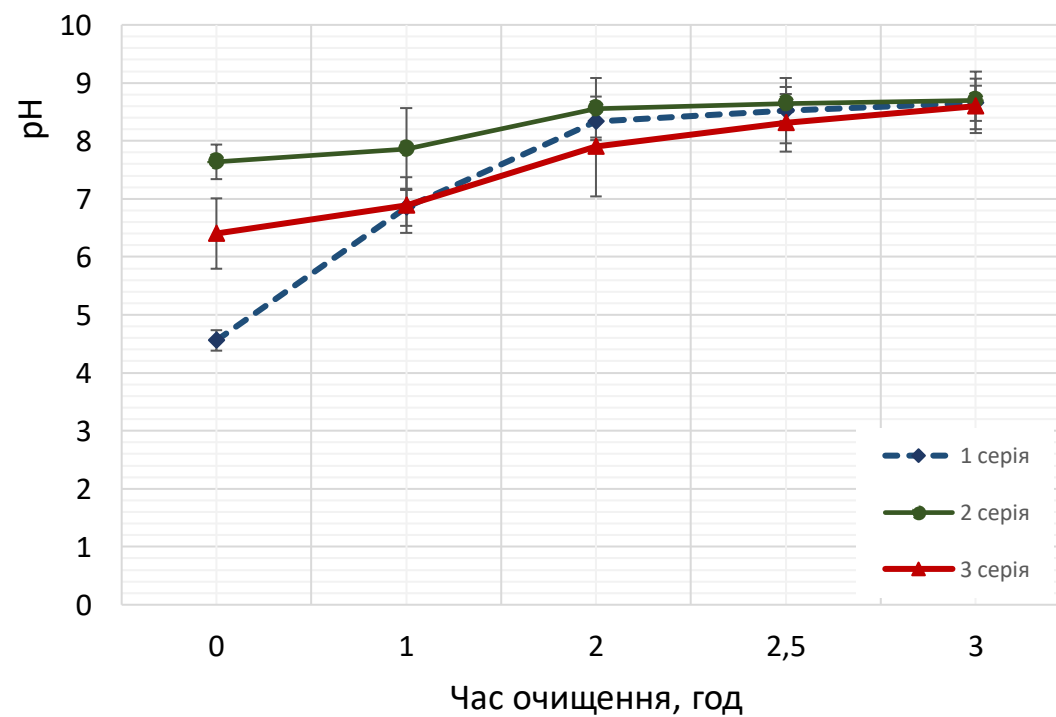

Вплив екологічних чинників на видалення сполук азоту у проточних умовах в присутності органічної речовини

3. Концентрація органічних сполук

4. Активна реакція середовища (рН)

Дослідження процесу видалення азотвмісних сполук імобілізованими біоценозами в біореакторі у проточних умовах

Режими обробки	Питома швидкість видалення N-NH ₄ (мг N-NH ₄ / Г _{беззол.р-ни} · год)	Окислювальну потужність біодискової установки за N-NH ₄ (мг N/дм ³ на добу)	Ефективність деамонізації, %
1 режим: при збільшеному навантаженні за ХСК, БСК ₅ і сполуками азоту	1,3	167,0	98,0
2 режим: при невеликих значеннях ХСК, БСК ₅ і збільшеному навантаженні за сполуками азоту	1,57	224,0	97,0 – 98,0
3 режим: при збільшеному навантаженні за азотом амонійним (на мінеральному середовищі)	4,34	308,0	92,5

Впровадження біодискової установки на території ГО «ФЕЛЬДМАН ЕКО-ПАРК» для очищення стічних вод імобілізованим біоценозом

Показники якості води до та після обробки на дисковій установці на об'єкті ГО «ФЕЛЬДМАН ЕКО-ПАРК»

Показники забруднення	До очищення, мг/дм ³	Після очищення, мг/дм ³
ХСК	314	12
N-NO ₂	0,48	0,13
N-NO ₃	1,5	3,04
N-NH ₄	12,5	<0,15
Завислі речовини	180	<5,0

Впровадження даної розробки дозволило ефективно очищувати стічні води від органічних речовин (до 97% за ХСК) та сполук азоту (до 78 %)

ВИСНОВКИ

- 1) Експериментально встановлені оптимальні екологічні умови (параметри обробки), які сприяють активному метаболізму іммобілізованого азоттрансформуючого мікробіоценозу а також ефективній деамонізації та деазотації водних середовищ: температурний режим - 28 – 33°C, концентрація розчиненого кисню - $\geq 4,0 \text{ мгО/дм}^3$; концентрація органічних речовин – не більше 100 мг/дм³ за БСК₅, активна реакція середовища (рН) - 5,0 до 8,5.
- 2) Запропоновану технологічну схема очищення азотвмісних висококонцентрованих (за ХСК) стічних вод від сполук азоту, яка дозволяє досягти ефективності видалення амонійного азоту на 97 – 99 %; нітратів – на 89 – 99%; нітритів – на ~ 100%, органічних забруднень (за БСК₅) – на 98,2 – 99,7 % .
- 3) В виробничих умовах проведено апробацію ефективності видалення сполук азоту (деазотації) іммобілізованим мікробіоценозом при обробці в біодисковій установці.